

2025-YIL - ATROF-MUHITNI ASRASH VA "YASHIL" IQTISODIYOT YILI

CHIRCHIQ TONGI

Toshkent viloyati
Chirchiq shahar
hokimligining
ijtimoiy-siyosiy gazetasi

2025-yil, 11-iyul JUMA
27-son (10274)

ЧИЛЛА - СИНОВЛИ ПАЛЛА

Ўзбекистонда ёз фасли нафақат иссиқ кунлари билан, балки халқона "Ёз чилласи" деган ибора билан ҳам машҳур. Бу табиий ҳодиса июнь ойининг 25 санасидан бошланиб, 40 кун давом этади. Ёз чилласи курғоқчилик ва гармсел шамоллари билан инсон саломатлиги учун ҳам жиддий синов даври ҳисобланади. Чилла – форсча сўз бўлиб, "40 кун" маъносини англатади.

Ёз чилласида ҳаво ҳарорати 40-45 даражагача, баъзан ундан ҳам юқори кўтарилади. Ер қатлами қизиб, сув манбаларида сув сатҳи камаяди. Ёмғир ёғмайди, ўсимликлар сувсизликдан жабр куради.

Бугунги кунда ёз чилласида аҳолининг саломатлигини асрash учун соғлиқни сақлаш идоралари томонидан маҳсус тавсиялар берилади. Улар кўйидагилар: куёш тўғридан-тўғри тушадиган пайтларда ташқарига чиқмаслик (соат 11:00 дан 17:00 гача), енгил ҳаво ўтказувчи кийимларда юриш ва кўп миқдорда сув ичиш, қариялар ва болаларни иссиқдан муҳофаза қилиш, соя-салқин жойларда дам олиш, хоналарни шамоллатиб туриш ва ҳаво намлигини сақлаш, сувни тежаб сарфлаш. Шунингдек, мева-сабзавотларни, қатиқли таомларни кўпроқ истеъмол қилиш зарур.

Ёз чилласи – бу фақат табиатдаги иссиқлик эмас, балки халқ ҳаётida шаклланган сабр, маданияти ва ҳаёт тарзининг ифодасидир. Халқимизнинг бу даврда амал қилган одоб-ахлоқлари, удумлари ва ҳаётга мослашуви – миллий меросимиздир. Табиатга эҳтиром, инсон соғлиғини асрash ва турмуш тарзини мослаштириш орқали чиллани енгил ўтказиш мумкин.

Раҳбар минбари

БУНДАЙ ЎЛКАДА ЯШАШНИНГ ЎЗ ГАШТИ БОР

2 →

Экологик чақириқ

ЧИҚИНДИ ТАШЛАШ ҲАМ МАДАНИЯТ

3 →

Илғорлар ҳақида ҳикоялар

МЕҲНАТ – УМРГА ФАЙЗ, ХОНДОНГА БАРАКА

6 →

Юртимизнинг тобора чирой очиб, ижтимоий-иктисодий тармоқларда эришилпәётган ижобий ўзгаришлар кишига мадад, руҳий кўтариликни бағишлайди. Айниқса, сўнгги йилларда худудларда амалга оширилаётган улкан бунёдкорлик, ободонлаштириш ишлари кўлами жиҳатидан барчани лол қолдирмоқда. Ўз архитектурасига кўра бетакор жилвага эга, осмонўпар «Siti»лари бўлган марказлар мамлакатимизда сон жиҳатидан кун сайн кўпайиб, шаҳарларимизга ўзгача салобат ва викор бағишаётгани, одамларимизда ўз шахри билан

дий ва ижтимоий соҳа объектларини қуриш ҳамда таъмирлаш ишларини амалга ошириш режалаштирилган. Унда 2 та ДМТТ, 3 та мактаб, 1 та соглиқни сақлаш мажмуаларини бунёд этиш кўзда тутилган. Биргина ўтган 2024-йилнинг ўзида шаҳримизда 13 та – жами 668 хонадонли кўп қаватли уй-жойлар фойдаланишига топширилди. Бундай улкан ҳажмдаги бунёдкорлик ишларини бажаришда «WISDOM HILL», «ASIMUT-MIG», «BIG INVEST GROUP» каби МЧЖларнинг борлигини алоҳида эътироф этиб ўтиш жоизиди.

Мамлакатимизда бўлгани

фасини ўтаётганлигини алоҳида таъкидлаб ўтмоҳиман. Бу Фармон ўз вақтида қабул қилинганлиги ва уй-жой муммомларини ижобий ҳал этишда муҳим аҳамият касб этганлиги билан кимматлидир. Тарихий қурилиш ишлари бошланган дастлабки йилнинг ўзида «Янги Ўзбекистон» массивининг ўзида 14 та 720 ўринли кўп қаватли уйлар бунёд этилган бўлса, 2023 йилда яна 5 та 236 хонадонли уй-жойлар ўз эгаларига топширилди. Ўтган йилда эса 668 хонадонли 13 та кўп қаватли уйлар қурилди. Шундан 4 таси янги массивга тўғри келмоқда. Чунки, барча

кўллаб-кувватлаш мақсадида ипотека кредитлари, субсидиялар ажратишида кўмаклашган маҳалла, банк тизими ходимларининг ҳам салмоқли ҳиссалари борлигини алоҳида таъкидлаш лозим.

Шаҳримизда қад ростлаётган бинолар давр ва замон талабларидан келиб чиқиб, янгича қиёфа ва кўринишларга эга бўлмоқда. Соҳада «Яшил» стандартлар, энергия тежамкор технологиялар, «аклли шаҳар», «аклли уй», рақамлаштириш, инновацион ғоя тамоиллари фаол кўллана бошланди. Бу эса бунёдкорлик ишлари равнақида ва уни янги

эдилар. Шу асосда аҳоли хона-донларига куввати 0,214 МВт бўлган, ижтимоий соҳа объектлари ва давлат идораларига 13 та куввати 0,124 МВт, тадбиркорлик субъектларининг бино иншотларига 12 та куввати 3,4 МВт, кўп қаватли уй-жойларга 8 та куввати 0,1 МВт бўлган кўш панеллари ўрнатилди. Натижалар чакки эмас. Қуёш панеллари ўрнатиш бўйича амалга оширилаётган ишлар ўз самарасини кўрсатмоқда. Демак, бу борадаги ишларимизни янада юқори даражага кўтариш – замон талашиб бўлиб туриди.

Бутун дунёда энергетика

БУНДАЙ ҮЛКАДА ЯШШИНИГ ЎЗ ГАШТИ БОР

фаҳрланиш ҳиссини уйғотаётгани бугун бор гап. Бу ҳам бўлса, ўзбек ҳалқининг ўз олдига кўйган умидбахши мақсадлари, орзу-хаваслари, ўзлари қурган бинолари сингари нақадар юксак эканлигининг яна бир ёрқин тимсолидир.

Юртбошимизнинг узоқни кўзлаб, одилона олиб бораётган доно сиёсати ўлароқ, ислоҳотлар натижадорлиги ошиб, ўзининг ҳаётбахш натижаларини бермоқда. Бу ислоҳотлар ўз мазмун-моҳияти билан инсон манфаатига йўғрилгани ва айни дамда шу олижаноб мақсадларга хизмат қилаётгани билан ҳам алоҳида аҳамиятга эга. Чунки, ҳар бир инсоннинг тўлақонли ҳаёт кечириши учун албатта, унинг уй-жойи – «кичик ватани» бўлиши керак.

Президентимиз давлат раҳбари лавозимида иш бошлаган дастлабки кунларданоқ, бу ўта муҳим масала ечимига қаратилган дастур ва қарорлар қабул қилганлиги бежиз эмас. Мамлакатимиз миқёсида қисқа муддатларда тенгсиз бунёдкорлик ишлари авж олиб кетди. Бугун Ўзбекистон том маънода ҳам улкан қурилишлар майдонини эслатади. Муҳими, одамларни ёнг кўп ташвишга соладиган уй-жой масаласи давлатимиз сиёсатининг устувор йўналишларидан бирига айланди. Бунга шаҳримиз мисолида барчамиз гувоҳ бўлиб турибмиз.

Шу яқин йиллар ичida Чирчиқ мамлакатимизнинг нафақат ийрик саноат шахри, балки, ўзининг улкан салоҳиятли қурилишлари билан дунё танинг мегополислардан бирига айланниб улгарди, десак асло хато қўлмаган бўламиз. Яқин йиллар ичida моҳир ва фидойи қуручилиаримизнинг меҳнати ва салоҳияти билан иктиносидётимизнинг бошқа жабҳалари қатори кўз ўнгимизда қад ростлаётган замонавий ҳамда барча қулияларни алоҳида ташкил этилди, дейиш фикридан йирокмиз. Ҳали олдимизда катта ҳажмда кўп қаватли уй-жойлар қуришдек масъулиятли вазифа туриди.

Президентимизнинг шаҳримизга ташрифи чоғида «Янги Ўзбекистон» массивини бунёд этиш борасида берган кўрсатмасига асосан, «Ифтихор» маҳалласига ёндош ҳудудда қад ростлаётган шахарча чирчиқликларнинг чинакам севимли маскани, шаҳримиз мўъжизаси десак, асло муబалага бўлмаса керак. Жами 49 гектар майдонни эгаллаган жойда янги бosh режага биноан барча муҳандислик-коммуникацияларга эга бўлган 79 та уй-жойлар курилади. Булар асосан 7, 9, 12 ва 16 қаватли уй-жойлардир. 5584 та хонадонга мўлжалланган турар жой мажмуасида ишлар асосан уч босқичда амалга оширилиши режалаштирилган. Уни бунёд этишда давлатимиз раҳбарининг «Янги Ўзбекистон» массивларини қуриш ва худудларнинг ижтимоий-иктисодий ривожланишини таъминлаш чора-тадбирлари тўғрисида ги қарори билан тасдиқланган Инвестиция дастурига асосан шаҳримизда 70,031 млрд сўм маблағ эвазига 9 та иктисо-

каби шаҳримиз аҳоли сонининг тез суръатлар билан ўсиб бораётгани ва уларнинг уй-жойга бўлган талаб ва эҳтиёж ҳали-ҳамон юқори бўлиб туриди. Ўзбекистон Республикаси Президентининг Фармонига асосан шу йилнинг ўзида шаҳримизда 23 та жами 1356 хонадонга мўлжалланган кўп қаватли уйлар қурилишида ишлар жадал кетмоқда. Шундан яна 620 оиласга мўлжалланган уйлар янги массивда қад ростлаётгани куоночли воқеа. Уй-жойга талаб юқори бўлган бошқа худудларда ҳам 18 та туар-жой бинолари шаклланиб, тобора гўзал манзара кашф этиб бормоқда.

Шуниси диккатга сазоворки, бунёдкорларимиз саъй-харакати билан қурилаётган аксарият бу каби замонавий уйлар ишлаб чиқариш ва хизмат кўрсатиш мажмуалари, муҳандислик коммуникациялари, таълим, соғлиқни сақлаш, маданият ва спорт муассасалари билан уй-гунравишида бунёд этилаётгани аҳамиятлидир. Шу билан бирга, йўл ва йўлакчалар, болалар ўйин майдончалари ташкил этилмоқда. «Яшил макон» лойиҳаси доирасида мевали ва манзарали дараҳт кўчатлари экилиб, боф ва гулзорлар ташкил этилмоқда. Ҳамشاҳарларимиз таъбири билан айтганда, «Янги Ўзбекистон» массиви ўзининг салобати, меъморий мураккаб кўринини билан, яққол кўзга ташланиб, у аллақачон «шаҳар ичидаги шаҳар» номини олиб улгарди. Замонавий инновация ва инвеститцияларни жалб этган ҳолда массивда бундан бўён ҳам бунёдкорлик ишлари кўлламини янада кенгайтириш олдимизда турган бош вазифадир.

Янги уйларга кўчиб кирган ва кирадиган кўплаб хонадон соҳиблари ватан ичра ватан бўлган, ҳамма шарт-шароитларга эга биноларни куриб берган, уй-жойларни расмийлаштиришда амалий ёрдамларини аямаган мутасадди-раҳбарлардан ва бунёдкорлардан чексиз миннатдор. Уй-жойга муҳтоҷ фуқароларни ўз вақтида молиявий

босқичларга олиб чиқишида асосий роль ўйнамоқда, деб дадил айтиш мумкин.

Дарвоқе, сухбатимиз мавзуси шаҳарсозлик тараққиёти ва ривожи ҳақида борар экан, уй-жой ҳамда шаҳримиздаги ижтимоий соҳа мажмуалари қаторида равон йўл ва кўприклар, фавворлар, инфратузилма объектлари, сув, газ, электр, иссиқлик билан таъминлашни янада яхшилаш борасида олиб борилаётган амалий ишларсиз соҳа фаолиятини батафсил тасаввур этиш қийин. Зоро, шуларни ҳисобга олган ҳолда, йўл ва транспорт инфратузилмаси, муҳандислик коммуникация тармоқлари, ижтимоий соҳа мажмуаларида муайян қурилиш ва ободонлаштириш, таъмирлаш ишлари жадал олиб борилмоқда. Бу борадаги ишлар бундан кейин ҳам изчил давом эттирилавади.

Маълумки, шаҳримиз аҳолисига тоза ичмиллик суви етказиб бериш, узлуксиз газ, электр энергияси билан таъминлаш масалалари доимий диккат марказимизда турган вазифалардир. Биргина мисол, замон ўзи олдилизига кўяётган талаблардан келиб чиқиб, «Тошкент вилояти сув таъминоти» АЖ буюртмачилиги бош пудратчи «ZHONGMEI ENGINEERING G R O U P LIMETED» корхонаси томонидан 29,05 км оқова сув тармоқлари ҳамда 2 та оқова сувларни ҳайдаш насос станциясида қурилиш ва реконструкция қилиш ишлари олиб борилмоқда. Шунингдек яна бир бош пудратчи «ALKATAS Insaat AS MESMER EAST» корхонаси томонидан «Байтқўрон» оқова сувларни ҳайдаш насос иншоотини реконструкция қилиш ишлари ниҳоясига етад деб қолди. Шу кунгача шаҳримиздан 22 км дан ортиқ оқова тармоқлари таъмирдан чиқарилди.

Қайта тикланувчи энергетика ҳаётимизга дадил кириб келаётгани бураган талаби чиқиб, янгича меъморий кўрк бериш иштиёқи билан банд. Шундай кезларда «Шаҳарнинг қаёрида қурилиш ишлари кетаяпти?», деб сўрашнинг ўзи ғалати тулоади кишига. Чунки, шаҳримизда қурилиш ишлари олиб борилмаётган ҳудуднинг ўзи йўқ ҳисоб. Ҳўш, бу нимадан дарак, ниманинг шароғати, деган савол туғилиши табиий.

Аввало, бу жаннатмакон юртимизда тинчлик ва осойиштакликинг барқарорлиги, халқимиз турмуш даражасининг тобора юксалиб бораётгани, одамларимиздаги ҳаётдан завқланиб яшашга бўлган ҳавас ва иштиёқнинг жўшқинлиги инсонларни доимо мана шундай бунёдкорлик, яратувчаник ишларига ундалоқда, десак тўғри бўлади. Муҳтасар қилиб айтганда, одамлар ҳаётимизда рўй берадиган бу каби ҳаётбахш ўзгаришлар, фаровонлик йўлида амалга оширилаётган ташаббуслардан маннун, кўнгли хотиржам. Бундай ўлқада яшашнинг ўзига хос гашти бор, деган бўлар эдим.

Улуғбек РАСУЛМАТОВ,

Чирчиқ шаҳар ҳокимининг

қурилиш, тўсиқларсиз мұхит

яратиш, коммуникацияларни

ривожлантириш, экология ва

кўкаламзорлаштириш

масалалари бўйича ўринбосари

МУҚАДДАС ҚҮРГОН

Оила азал-азалдан муқаддас қүрғон саналған. Инсон оила-да дүнёга келади, улғайыб камол топади. Эң аввало, оила мустаҳкам, тинч бўлса, жамият барқарор бўлади. Униб ўсаётган фарзандлар ҳар томонлама баркамол бўлишига имкон яратиди.

Мамлакатимизда оиланинг жамиятда тутган ўринин янада ошириш, уни хукуқий, ижтимоий, иктисолий, маънавий-ахлоқий жиҳатдан қўллаб-кувватлаш, оиласада тиббий маданиятни шакллантириш, соғлом оила вужу-

дга келиши учун барча ташкилий-хукуқий шароитларини яратиш, оила маънавиятини юксалтириш соҳасидаги испоҳотларни тизимли босқичмабосқич амалга ошириш стратегияси белгилаб олинган.

Кўчада кетаётганда қўлингиздаги чиқиндини қаерга ташлайсиз? Махсус чиқинди қутисигами ёки дуч келган ерга иргитиб кетаверасизми?

Жавоб ҳаммада ҳам бир хил бўлмаслиги табиий, боиси, чиқинди фақат белгиланган жойга ташланганида эди, шахримиз, кўчаларимиз анчайин тоза бўлар, дараҳтлар ости, ариқлар ичида чиқиндилар уюлиб ётмасди. Афсуски, маший чиқиндилар билан боғлиқ муаммо инсон қадами етган ҳар қарич ерда учрамоқда.

Бугун дунё миёсида чиқиндилар муаммоси иклим ўзгаришларни каби умумбашарий экологик

қарзларнинг юқори эканлиги, бунинг натижасида эса тадбиркорлик субъектлари ҳисобланган чиқиндини тозалаш корхоналарининг иктисолий ҳолатининг қониқарсиз ҳолатга тушиб қолиши, соҳада мукаммал назорат ва фаол рағбатлантириш механизмининг мавжуд эмаслиги, шулар жумласидандир.

Маълумки, сўнгги йилларда давлатимиз раҳбарининг Чирчик шаҳрига қаратётган эътибори натижасида шаҳарнинг иктисо-

Бугунги кунда энг долзарб аҳамият касб этаётган масалалардан бири бу эрта ниҳоҳлар, ёш ийит-қизларнинг оила қуришга тайёр эмаслиги, қариндош-уруглар ўртасидаги куда-андачилик муаммосидир. Шунингдек, оиласавий келишмовчиликлар, ўзаро жанжаллар оқибатида ёш оиласаларнинг бузилиб кетиши ҳам жиддий ташвиш уйғотади. Эрта ниҳоҳларнинг олдини олиш, ёшларни оила қуришга тайёрлаш, қайнона-келинлар ўртасидаги келишмовчиликларга йўл қўймаслик борасида оиласаларнинг кексалари, кўни-кўшнилар билан бир қаторда маҳалла фаоллари, оқсоқоллари, шунингдек, ФХДЁ органи, шаҳар Оила ва хотин-қизлар бўлими, шаҳар Маънавият ва маърифат бўлими ходимлари ҳамкорлигига қатор ишлар амалга оширилмоқда. Маҳаллаларда, касб-хунар коллежларида ҳамда корхона ва ташкилотларда юқоридаги муаммолар ҳақида давра сұхбатлари ўтказилмоқда.

Вазирлар Маҳкамасининг тегишли қарори асосида жой-

ларда ташкил қилинган "Ёш оила қурувчилар мактаби"да олиб борилаётган ўқув-машғулотлари эса шахримиздаги оила қуриш бўсағасида турган ийит-қизларимиз учун ҳақиқий маҳорат мактаби вазифасини ўтамоқда.

Оила тўғрисидаги қонун ҳужжатлари ва уларнинг вазифалари, тиббий кўрикнинг мақсади ва аҳамияти, оила мустаҳкамлигининг ижтимоий психологик омиллари, тиббий маданият – соғлом авлод гарови, бола, ота-она хукуқлари, эр-хотиннинг шахсий хукуқ ва мажбуриятлари мавзуларида ўқув дарслари, кўлланмалар, буклетлар ёрдамида олиб борилмоқди.

Шахримизнинг "Семурғ" маҳалласида жойлашган мактабда куни кеча машғулотларда фаол иштирок этган, оила қуриш остонасида турган бир гурӯх ёшларга сертификатлар топширилди.

– Ушбу мактабни ташкил этишдан мақсад, – дейди шаҳар Оила ва хотин-қизлар бўлими бошлиғи Юлдуз Жумаева, – ёш оила қурувчиларнинг хукуқий

онгини ўстириш, Оила қонунчилиги, унинг аҳамияти, соғлом турмуш тарзи борасидаги етарли маълумотларни бериш, оила жамият устуни эканлиги тўғрисидаги тушунчаларини янада кенгайтиришдан иборатdir.

Айтиш жоизки, "Ёш оила қурувчилар мактаби"нинг фаолияти анча кўзга кўриниб қолган. Мактаб асосан ота-оналар билан ишлайди. Сабаби, қизларни эрта турмушга беришнинг салбий оқибатларини ота-оналар билишлари ва шу бўйича ўзларида тушунчалар ҳосил қилишлари керак. Бу эса машғулотлар давомида амалга ошириллади.

Никоҳ муносабатлари қанчалик соғ, ихтиёрий, шунингдек, қонун талабларига асосланган ҳолда бўлса, албатта, шу оиласаларнинг мавқеи, обрў-эътибори баланд бўлади. Ана шундай оила фарзандлари эса комил инсон бўлиб вояга етадилар.

**Назокат УМАРОВА,
Республика Маънавият
ва маърифат маркази шаҳар
бўлинмаси раҳбари**

тилган Давлат гранти асосида шаҳардаги "Ифтихор" маҳалласига ёндош ҳудудда жойлашган "Янги Ўзбекистон" массивидага қурайликларга эга замонавий чиқиндиҳона курилиб, фойдаланишга топширилди.

Шу ўринда, шахримизнинг кўп сонли аҳолисига мурожаат қилишин лозим топдик!

Азиз ҳамшаҳарлар, оз бўлсанда чиқинди муаммосига жиддийроқ қараб, экологик маданиятни шакллантиришга, чиқиндиҳони саралаш одатини ўз хонадонимиздан бошлашимиз зарур. Зоро, ҳар қарич ер бугун биз, эртага эса фарзандларимиз яшайдиган макон ҳисобланади. Келажак авлодлар учун оптимиздан экологик тоза ва озода маскан қолдиришга ҳаракат қилайлик!

Биз бошладик! Сиз ҳам бизга кўшилинг!
“Чирчик тонги” газетаси
жамоаси

ЧИҚИНДИ ТАШЛАШ ҲАМ МАДАНИЯТ

муаммолардан бирига айланни бўлди, десак муболага бўлмайди. Инсоният борки, яшаш тарзи, ҳаёти давомида албатта, табиятга, атроф-муҳитга ўз таъсирини кўрсатади, ана шундай таъсирлардан бири бу чиқиндиҳонлариди.

Бироқ, бугунги кунда соҳада бир қатор камчилик ва муаммолар сақланиб қолаётгандаги аҳоли пунктларининг санитария ва экологик ҳолатига салбий таъсир кўрсатмоқда. Мавжуд маший чиқинди полигонларининг санитария талаблари ва экологик меъёrlарга мувофиқ келмаслиги, соҳада кўрсатилган хизматлар учун дебиторлик

дий ва ижтимоий ҳаётида туб ўзгаришлар рўй берди ва шаҳар саноат зонасига айланди. Бу эса ўз-ўзидан шаҳар аҳолисиги сони ва иш ўринларининг ошишига олиб келади. Аҳоли сонининг ортиб бориши бевосита маший чиқиндиҳоннинг кўпайishiiga олиб келади ва бунинг натижасида чиқиндиҳоналарга зарурат туғилади.

Юқоридаги қатор камчиликларни, шунингдек, шахримиз аҳолисига бироз бўлсада, қулайлик яратиш мақсадида “Чирчик тонги” газетаси таҳририяти Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси хузуридаги Нодавлат нотижорат ташкилотларини ва

фуқаролик жамиятининг бошқа институтларини қўллаб-кувватлаш жамоат фонди томонидан ҳар йили эълон қилинадиган грант танловида қатнашиб, лойиҳа голиби бўлди.

Лойиҳанинг мақсади актуал масалаларни ҳал қилишга қаратилган бўлиб, унда Президентимизнинг “Чиқиндиҳони бошқариш тизимини такомиллаштириш ва уларнинг экологик вазиятга салбий таъсирини камайтириш бўйича чора-тадбирлар тўғрисида”ги Фармони ижросини амалга оширишга кўмаклашиш, чиқиндиҳони қайта ишлашга инновацион технологияларни жалб этишига қаратилган лойиҳаларни қўллаб-кувватлаш ўйналиши бўйича қўлга кири-

лаётган салбий таъсирни минималлаштириш, “ноль чиқинди” тамойилига эришиш ва айланма иктисолиётни ривожлантириш бўйича изчил чора-тадбирларни амалга оширишга кўмаклашиш, турли тарғибот усуслари (мақола, викторина савол-жавоблар лойиҳаси, тадбир ва учрашув) орқали аҳолининг экологик билим ва малакасини ошириш, камтаъминланган ва ногиронлиги бўлган фуқароларни иш билан таъминлаш каби масалаларни ўз ичига камраб олади.

Атмосфера ҳавоси, сув ва ер ресурсларининг ифлосланишини камайтиришига, биологик хилма-хилликни сақлаш, қаттиқ маший чиқиндиҳони қайта ишлашга инновацион технологияларни жалб этишига қаратилган лойиҳаларни қўллаб-кувватлаш ўйналиши бўйича қўлга кири-

"Бугун маънавият бошқа соҳалардан ўн қадам олдинда юриши, маънавият янги кучга, янги ҳаракатга айланishi керак."

Шавкат Мирзиёев

БАРКАМОЛ ШАХС – ТАРБИЯ ВА МАЪНАВИЯТ МАҲСУЛИ

Инсон туғилибдики, жамиятнинг фаол аъзоси сифатида шакллана бошлади. Унинг дунёкараши, қадриятлари, ҳиссиятлари ва хулқ-атвори оддий биологик ҳодиса эмас, балки мураккаб психологик жараёнлар маҳсулидир. Шунинг учун юксак маънавиятли, ижтиомий фаол баркамол шахсни тарбиялаш – бу тасодифий эмас, балки чуқур психологик, ижтиомий ва педагогик асосга эга бўлган муҳим жараёндир.

Бир сўз билан айтганда, маънавият – бу инсоннинг ички тамойиллари, қадриятлари ва ахлоқий мезонлари тизимиdir. Бу тизим одамнинг ҳаётини танловларига, ижтиомий ролларини бажаришига ва ўзини бошқалар билан солишишига бевосита таъсир қиласи. Психологик нуқтаи назардан, бу ички "мен" билан ташки дунё ўртасидаги мувозанатни сақловчи устун ҳисобланади.

Машхур психология А. Маслоу ўзининг эҳтиёжлар пирамидасида инсон камолотининг энг юқори чўккиси сифатида "ўзини рўёбга чиқариш" босқичини кўрсатади. Бу босқичга етган инсон ўз салоҳиятини англаган, ҳаётига масъулият билан ёндашадиган, ўзини ва бошқаларни тушунишга қодир, психик жиҳатдан соғлом шахсадир.

Эриксон, Жунг, Рогерс каби олимлар ҳам шахсий камолотни инсон ҳаётининг асосий мақсади сифатида таъкидлайди. Демак, баркамол шахс – бу доимий ўсишга интиладиган, ҳиссий жиҳатдан барқарор, ижтиомий муносабатларга онгли ёндашадиган инсондир.

ИЖТИОМИЙ ФАОЛЛИК – ИЧКИ САЛОҲИЯТИНГ ТАШҚИ КЎРИНИШИ

Ижтиомий фаоллик – бу инсоннинг ўз фикрига эга бўлиши, ўз ҳаётига бефарқ бўлмасдан фаол иштирок этишидир. Бу сиёсий ёки ташкилий фаолият билан чекланмайди – бу, аввало, ички мустақил-

лик, ҳаётга эгалик ҳисси, ўзини ифода эта олишдир.

Психологик жиҳатдан ижтиомий фаол шахс ўз "мен"ини тасдиқлайди, ташабbus кўрсатади ва жамиятта ижобий таъсир билдиради. Бундай одамлар муаммоларни эътиборсиз қолдирмайди, балки уларни ҳал қилишга интилади.

ТАЪЛИМ-ТАРБИЯНИНГ ҲАЛ ҚИЛУВЧИ РОЛИ

Баркамол шахсни шакллантиришда таълим-тарбия муҳим ўрин тутади. Бола илк ёшидан бошлаб оила, мактаб ва ижтиомий мухит орқали ахлоқий қадриятларни ўрганади. Ота-она ва устозларнинг роли бу жараёнда бекиёсdir – улар меҳр, ишонч ва намуна орқали бола онгига ижтиомий ва ахлоқий мезонларни шакллантириади.

Буғунги кунда бизга нафақат билимли, балки юксак маънавиятли, ижтиомий фаол, ички барқарорликга эга баркамол шахслар зарур. Бундай шахслар жамият тараққётига ҳисса қўшади, мустақил фикрлайди ва ахлоқий жиҳатдан сабитқадам бўлади.

Бунинг учун эса таълим-тарбияяди шунчаки билим эмас, балки маънавият, психологик етуклик, ижтиомий масъулиятни шакллантиришга алоҳида эътибор қаратиш зарур. Фақат шунда биз орзулардаги эмас, ҳаётдаги юксак шахсларни кўра оламиз.

Саодат Юлдошева

Тошкент вилояти — ўзининг бой тарихи, гўзал табииати ва боғу роғлари билан ажralib турувчи мафтункор манзарали ҳудудлардан биридир. Бу вилоятнинг энг сўлим ва табиий гўзалларга бой жойлари Чирчик шахри ҳамда Бўстонлик туманида жойлашган бўлиб, у ҳозирги кунда ички ва ташки туризм нуқтаи назаридан муҳим ўрин тутади.

Айни шу минтақа – Чирчик водийсида, XVIII аср охири ва XIX аср бошларида яшаб ўтган, ҳалқ орасида "Ариқ ота" номи билан машхур бўлган Собирхон Сайдахон ўғли ҳакида қисқача тўхталиб ўтишини лозим топдик. Тахминан 1770–1830 йиллар оралиғида яшаган бу шахс ҳозирги Чирчик шахри ва унинг атрофидаги қишлоқларда фаолият юритган.

Собирхон Сайдахон ўғли сув таъминоти соҳасида ҳалқ учун фидокорона хизмат қилган, қишлоқ жамоаларини бирлаштириб, ариқ ва каналларни бошқариш ишларида етакчи бўлган. Унинг ташабbusi ва раҳбарлигига сув йўллари тартибга солинган, янги каналлар қазилган. Шу сабабли "Ариқ отаси" номини олган ва ҳозиргача маҳаллий аҳоли уни ҳурмат билан эслайди.

Маҳаллий ривоятларга кўра, Собирхоннинг тавсия ва саъй-харакатлари билан Чирчик шахри атрофидаги сув тармоқлари янгидан ташкил этилган. Расмий тарихий манбаларда у ҳакида маълумотлар кам бўлса-да, ҳалқ оғзаки ижоди ва маҳаллий тарихчиларнинг ёзма ва оғзаки манбаларида унинг номи тез-тез тилга олинади. У оддий дехқон оиласида туғлиб, ёшлигидан ер ишлари ва сув иншотлари билан шуғулланган. Табиий зеҳни ва раҳбарлик қобилияти тифайли у қисқа вақт ичиди маҳаллий жамоалар орасида етакчи мақомини эгаллаган.

У ўз фаолияти давомида сув тақсимоти, каналлар ва ариқларни тозалаш, янги сув йўлларини қуриш ишларини ташкил этган. Ривоятларга кўра, у ҳалқ-

ни бирлаштириб, Чирчик бўйидаги сув танқислиги муаммоларини самарали ҳал этган. Айниқса, ҳозирги Чирчик шахри ва Бўстонлик туманлари оралиғидаги эски ариқ тармоқлари – "Собирхон ариғи" ва "Сайхон канали" каби номлар ҳануз аҳоли оғизда унинг номи билан боғланади.

Бўстонлик тумани ҳудудидаги қадимий ариқлар – Чирчик дарёсидан сув олиб, қишлоқларга етказувчи табиий сув йўллари билан боғлиқ бўлиб, уларнинг қурилишида Собирхон Сайдахон ўғлининг улкан ҳиссаси бор. Айрим манбаларда бу ариқлар Чирчиқнинг қадимги сув тақсимот тизимининг бир қисми бўлгани, кейинчалик замонавий каналлар тизимига кўшиб юборилгани таъкидланади.

Ағусуки, собиқ совет давридаги реконструкциялар натижасида кўпгина қадимий сув тармоқлари йўқолиб кетган, улар билан боғлиқ тарихий номлар эса жамият хотириасидан сўнуб борган. Шунга қарамай, тарихи ва тадқиқотчилар томонидан бундай шахсларнинг номини қайтасида тиклаш, улар ҳакида мақолалар ёзиш орқали миллӣ тарихимизга муҳраба кўйиш мақсадга мувофиқдир.

Зеро, тарих унун бўлмаслиги керак. У ўрганилади, ёзилади ва келажак авлодлар учун сакранади.

**Махфузा САҶДУЛЛАЕВА,
Чирчик давлат педагогика
университети ўқитувчиси**

АРИҚ ОТАСИ

АДОЛАТ МЕЗОНИ ҚАЙТА ШАКЛАНМОҚДА

Буғунги кунда мамлакатимизда судлов тизимида ўзгаришлар турли ислоҳотлар жуда кўп. Қонуннинг айрим қоидаларини – либераллаштириш, оғир жазо турларини енгил турларига алмаштириш – шулар жумласидан. Хўш, олиб борилаётган ишлар ва ислоҳотлар қандай натижка бермоқда? Бу масала юзасидан Чирчик шахар Жиноят ишлари бўйича суд раиси Хайрулло ака Камолов билан сұхбатлашдик.

– Буғунги кунда мамлакатимизда суд-хуқуқ соҳасидаги ислоҳотлар изчил амалга оширилмокда. Бу ислоҳотлар аҳоли ҳаётидан қандай роль уйнамоқда? Сизнинг фикрингизча, буғун судчиндан ҳам адолат масканига айландими?

– Мамлакатимизда суд-хуқуқ соҳасида амалга оширилаётган ислоҳотлар жамиятда адолат ва қонун устуворлигини таъминлашга қаратилган. Бу жараёнларда, аввало, фуқароларнинг хуқуқ ва эркинликлари эътироф этиялти. Суд органларининг мустақилларни кучайтирилиб, судьялар танлов тизимида шаффоффлик таъминланмоқда. Шу билан бирга, рақамлаштириш жараёнлари ва "бир дарча" тамойили асосида тезкор ва одил судлов тизими шаклланиб бормоқда. Шикоятларни кўриб чиқиши муддати қисқарди. Бироқ, шунга қарамай, суд адолати қониқарли даражада шаклланган деб бўлмайди. Адолат фақат қонунда эмас, уни амалда ҳам татбик этиш зарур.

– Жиноят ишлари бўйича судларда қандай ўзгаришлар мавжуд?

– Жиноят ишлари бўйича судлар фақат тегишли процес-

ишлар ёки солиқ органлари томонидан тайёрланган протоколлар бўйича ишлар ҳам жиноят ишлари бўйича судларда кўриб чиқлади. Бундай ишлар хуқуқбузарликларни содир этган шахснинг хуқуқлари ва қонуний манфаатларини химоя қилган ҳолда ҳал этилади.

– Кўпинча фуқароларимиз тергов судьяларни томонидан маъмурӣ ҳуқуқбузарлика оид ишлар кўриб чиқилса, демак, маъмурӣ ишларни ҳам шу судья кўриб чиқши мумкин, деб ўйлайдилар. Буларнинг фарқи нимадалиги ҳакида тушунча берсангиз?

– Жуда долзарб савол – фуқароларимиз орасида бу борада тушунмовчиликлар кўп учрайди. Аслида, бу – нотўғри. Бунинг учун "маъмурӣ ҳуқуқбузарлик" ва "маъмурӣ низо" тушунчаларини яхши англаш зарур.

Маъмурӣ ҳуқуқбузарлик – бу қонун билан белгиланган ижтиомий тартиби бузувчи, аммо жиноят даражасига етмаган ноқонуний ҳаракат ёки ҳаракатсизликдир.

Маъмурӣ низо эса фуқаро (ёки юридик шахс) билан давлат органи (ёки мансабдор шахс) ўтасида юзага келадиган, давлат ҳокимияти қарорларига, ҳаракат ёки ҳаракатсизлиги натижасида келиб чиқсан хуқуқий келишмовчиликдир.

– Тергов жараёнда инсон ҳуқуқлари бузилиши эҳтимоли юқори бўлган тазиик, ноқонуний сўроқ ҳолатлари нотўғри қарор чиқшига сабаб бўлиши мумкин. Шу маънода, ҳозирги кунда тергов судьяси жисмоний ва руҳий тазииклар ҳақидаги мурожаатларни кўриб чиқши мумкини?

– Жиноят – процессуал кодексида тергов судьясига бир қатор ваколатлар берилган бўлса-да, ҳозирги кунда жисмоний ва руҳий тазиикларни мурожаатларни мустақил кўриб чиқиш бўйича тўлиқ шаклланган механизм мавжуд эмас. Бироқ тергов судьяси янги хуқуқий институт сифатида ривожланиш жараёнида ва унинг инсон ҳуқуқларини химоя қилишдаги роли динамик тарзда такомиллашиб бормоқда.

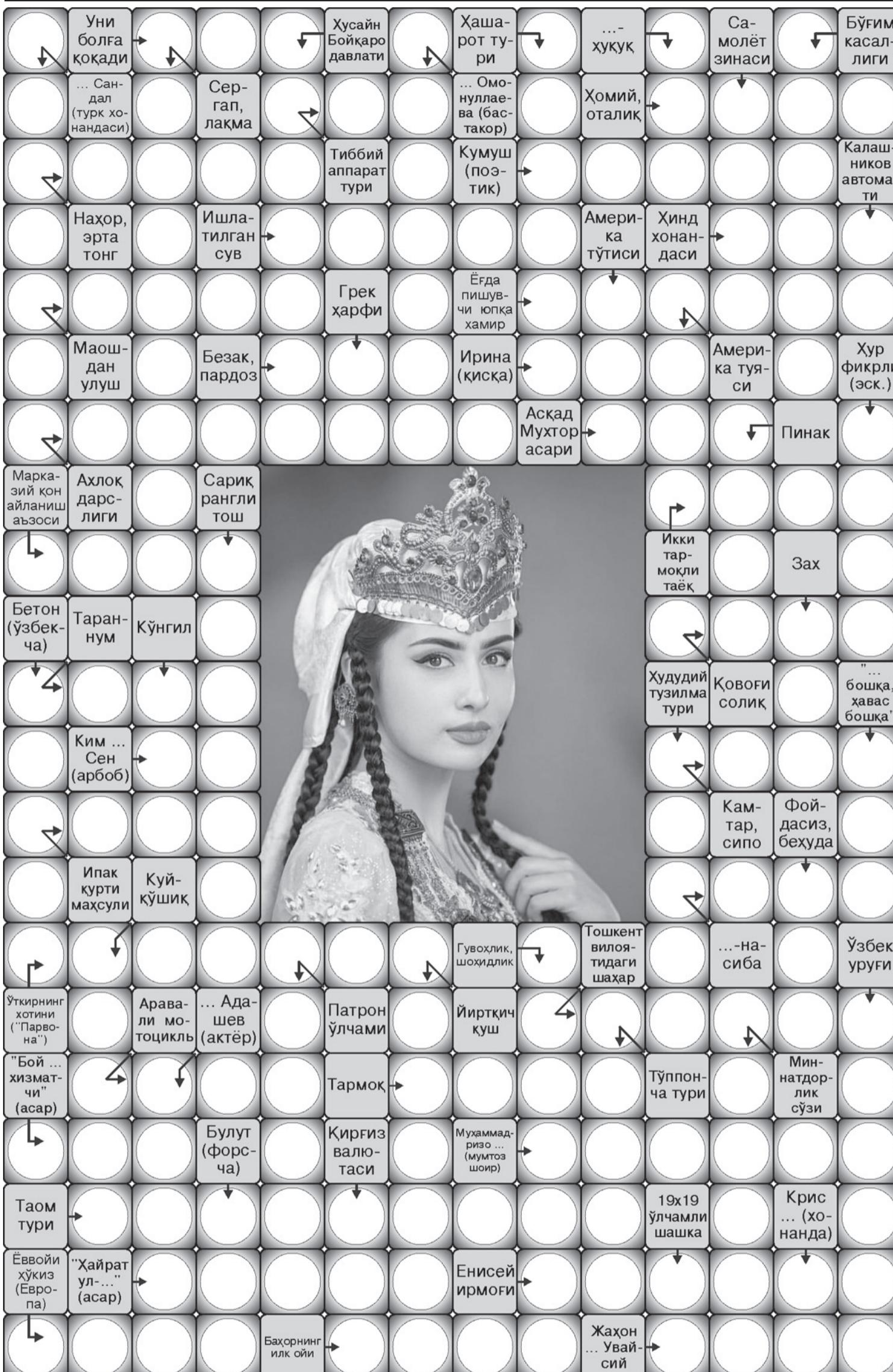
– Жиноий жазолар тизимида озодликни чеклаш жазоси кўп кўлланадиган чоралар

сирасига киради. Дейлик, тунги сменада ишлайдиган шахс ишда бўлган вақтида пробация ходимлари томонидан келиб текширилса, бу суд томонидан ўрнатилган чекловларни бузиш ҳисобланадими?

– Озодликни чеклаш – шахсни махсус муассасада эмас, балки жамиятда яшаш шароитида тартиба солинадиган чорадир. Үнда суд томонидан белгиланадиган аниқ чекловлар мавжуд. Масалан: доимий яшаш жойини тарк этаслиқ, маълум вақтга уйда бўлиш мажбурияти, Пробация хизмати назоратида бўлиш, спиртли ичимликлар истеъмоли ва муайян жойларга бормаслиқ ва х.к.

– Мазмунли сұхбатингиз учун раҳмат!

Максим ГЮЛАХМЕДОВ,
"Умид қанотлари"
жамоаси раҳбари

ЎЗ МЕВАЛАРИ ВА ФОЙДАЛАРИ

Енда танадаги суюқлик тез йўқотилади, шунинг учун организмни намлашга ёрдам берадиган меваларни рационимизга киритиш жуда фойдали. Ҳар куни мева ва сабзавотлардан истеъмол қилиб туриш саломатлик учун кони фойда. Бироқ мевалардаги табиий шакар миқдорига ҳам эътибор бериш зарур – миқдор меъёридан ошмаслиги лозим.

Куйида ёз фаслининг энг оммабоп мевалари ва уларнинг фойдалари билан танишишингиз мумкин:

Күлупнай

Күлупнай на-
фақат мазали,
балки жуда фой-
дали ҳам. У фо-
лий кислотаси, С
витамини, селен,
фосфор ва калий-
га бой. Бу мод-
далар организм-
нинг иммун тизи-
мини мустахкам-
лайди, саратон ва
юкумли касаллик-
ларга қарши кура-
шади.

Шафтоли

Калийга бой шафтоли организдаги шишларни камайтиради, қон босимини пасайтиради. Овқат ҳазым қилишга ёрдам беради ва саратонга қарши курашишда унинг фойдаси ниҳоятда катта.

Ковун

Қовун ҳам тар-
вуз каби севимли ва
фойдали. Унинг тар-
кибидаги А ва С вита-
минлари иммунитет-
ни мустаҳкамлайди.
Шу билан бирга, кўз,
юрак ва тери сало-
матлиги учун жуда
фойдали.

Y3VM

С витамини ва
калий манбай бўл-
ган узум ҳазм тизи-
мини тартибига со-
лади, иммунитетни
мустаҳкамлайди
ва юрак қон-томир
тизимига ижобий
таъсир кўрсатади.
Шу билан биргага,
организмни инфек-
циялардан ҳимоя
килади.

Яшил азыры

ЯШИЛ ОЛХУРИ
Баҳордан бошлаб
пайдо бўладиган
яшил олхўри А ва С
витаминлари, шу-
нингдек, калий ва то-
лаларга бой. У овқат
ҳазм қилишни яхши-
лайди, холестерин
даражасини барқа-
рордиганлари.

Еэзи меваларни меъёрида ва мунтазам равишда истеъмол қилиш орқали соғлиғингизни қўллаб-кувватлашингиз, иммунитетингизни мустаҳкамлашингиз мумкин. Шунингдек, табиий ва фойдали озиқлар билан организмни қиши мавсумига тайёрлаш мумкин. Энг мұхими – табиат неъматларидан оқилона фойдаланинг.

MEHNAT – UMRGA FAYZ, XONADONGA BARAKA

Ko'p yillar "Maxam-Chirchiq" korxonasida mehnat faoliyatini yuritgan Yuldashev aka Yusupov 1974 yilda tug'ilgan, 8-sinfni tugatgan qizi Ra'noni shu korxonaga ishga kirishini maslahat berdi. Yoshgina, hali hech qanday tajribaga ega bo'lmagan qiz shu yerda katta hayot maktabini o'tay boshladi.

Dastlab, u yog'ochga ishlov berish sexida 1990-yilgacha o'z tajribasini oshirib bordi. Zahmatkashligi va mas'uliyati bilan jamoadoshlarining hurmatini qozondi. 2001-yildan esa uning ish faoliyatida yangi bosqich boshlandi: u katalizator sexiga ishga o'tdi. Bu yerdagi kimyoiy moddalar bilan ishlashning zararlilik darajasi o'ta yuqori, mehnat sharoiti ancha og'ir edi. Shu bois, bu sexdagidagi ish jarayonlari mas'uliyat va ehtiyyotkorlikni talab etadi. Shunday bo'lighiga qaramay, Ra'no Yusupova o'z ishining uddasidan chiqib, hozirgacha ushu sexda shijoat bilan ishlab kelmoqda.

Katalizator sexinga asosiy vazifasi – turli kimyoiy mahsulotlarni tabletka ko'rinishida tayyorlashdan iborat. Bu jarayon bir necha bosqichda amalga oshiriladi: prokolka qilingan

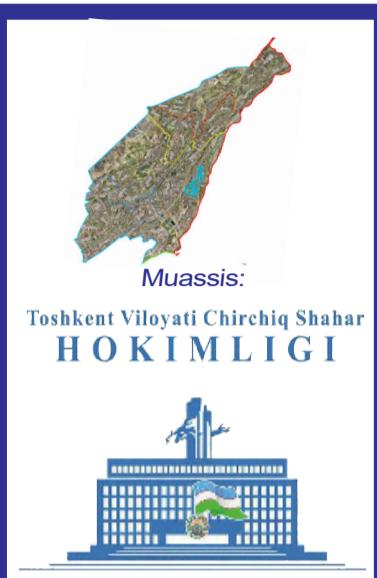
mahsulotlarga tarkibiga qarab, avvalo, maxsus grafit va suv aralashtiriladi. So'ng maydalangan massa laboratoriya tekshiruvidan o'tkaziladi. Maydalanganlik darajasi va namligi to'liq tekshirib chiqiladi. Laboratoriyanadan o'tgan xomashyo maxsus mashinalar yordamida pechlarga joylanib, tabletka ko'rinishida shakllantiriladi. Tayyor mahsulot sifatli bo'lishi uchun uning mustahkamligi davlat standarti talablariga javob berishi shart. Masalan, har bir tabletkaning mustahkamligi 9-11 birlik oralig'iда bo'lishi lozim. Bu ko'satkich mahsulotning uzoq muddat samarali ishlashi uchun juda muhim.

Katalizator sexida hozirda 120 nafr ishchi fidokorona mehnat qiladi. Ular orasida bir-birini qo'llab-quvvatlab, bir oiladek ishlash odat tusiga kirgan. Ra'no Yusupova

ham ana shu jamoaning qadrlari va mehnatkash a'zosi sifatida obro'topgan. Shu tariqa, yog'ochga ishlov berish sexidan ish boshlagan Ra'noning mehnat yo'li yuksak mas'uliyat talab qiladigan kimyoiy mahsulotlari tayyorlashgacha borib yetdi. Bu inson samimiyligi va mehnatsevarligi tufayli hamkasblarining hurmatiga sazovor bo'ldi.

U hayotda ko'p sinovlarni boshidan o'tkazdi. Oq'ir iqtisodiy sharoit, kundalik turmush tashvishlari va ko'plab qiyinchiliklar uni sindira olmadni. Yolg'iz o'zi o'g'li Umidni tarbiyalab voyaga yetkazmoqda. Ona va o'g'il birgalikda halol mehnati bilan hayot yo'llarini davom ettirib kelishmoqda. Ra'no Yusupovadek onalar – jamiyatimizning tirkaklari.

Ilg'orlar haqida hikoyalar

"Chirchiq tongi" gazetasi tahrir hay'ati:
Murodjon ABDURAHIMOV
(tahrir hay'ati raisi)
Hotamjon SAYDAHMEDOV
G'afurjon MUHAMEDOV
Shavkatbek MAMAJONOV
Ibrohim HASANOV
Saodat MUSAYEVA
Ilhom ASADOV

Bosh muharrir:
Iroda MUHAMMADAZIZOVA

Gazetaga 1932-yilda asos solingan

2011-yil 22-avgustda Toshkent viloyati Matbuot va axborot boshqarmasida 03-024 raqam bilan ro'yxatga olingan

Manzilimiz: 111700, Toshkent viloyati, Chirchiq shahri, Amir Temur ko'chasi, 1-uy, 409, 410, 411 va 412-xonalar

Adadi: 3000 nusxa.
Hajmi - 1,5 bosma taboq. Qog'oz bichimi A-3. Ofset usulida bosilgan. Bahosi kelishilgan narxda ISSN 2181-7170

Telefonlar:
Qabulxona: 71-71-5-36-40.
E'lonlar va hisob-kitob bo'limi: 71-71-5-00-14
Nashr indeksi: 64694

Topshirish vaqtiga 13.00. Topshirildi 14.00.

Gazeta tahririyat kompyuter markazida
Xatira YUSUPOVA tomonidan sahifalandi

Navbatchi:
Malika RISKIDINOVA

Tahririyatga kelgan qo'lyozmalar taqriz qilinmaydi va muallifga qaytarilmaydi. Reklama materiallaridagi dalillar va faktlarga tahririyat javobgar emas

«NISO NASHRIYOT VA MATBAA UYI» MCHJ bosmaxonasida chop etildi.

Korxona manzili: Toshkent viloyati, O'rta Chirchiq tumani,

Mash'al mahallasi, Markaziy ko'cha, 1-uy.

Buyurtma №

RASSOM HANDASI

E'LON

Chirchiq shahrida xususiy amaliyot bilan shug'ullanuvchi notarius Rimma Chumarina tomonidan Ibadayeva Elmira Serverovna nomiga rasmiylashtirilgan 2021-yil 27-iyuldagagi № 202101949001420-raqamli Vasiyatnomasi bo'yicha vorislik haqidagi guvohnoma yo'qolganligi sababli bekor qilinadi.

TUTINGAN "O'G'IL" (Bir do'stimming iqrori)

Amal kursisida o'tirganingda kim eng ko'p tovoningni yalasa, kursidan tushganingda o'sha birinchi bo'lib sendan yuz o'giradi, deganlari qanchalik to'g'ri ekaniga o'zim ishonch hosil qildim.

Bir qadrondim bor edi. Kun ora qo'ng'iroq qilib, haftada kelib turar, shifoxonaga tushib qolsam, "ovora bo'limgan", deyishimga qaramay, hammadan avval yetib borar, ta'til paytida O'zbekistonning qaysi burchagida dam olmay, topib borar, "bir cho'qimgina" osh qilmasa, ko'ngli joyiga tushmas edi... Bunisi ham mayli, ikki gapning birida: "men sizni otam deganman, siz mening otamsiz", deb, Xudoni o'rtaga solib qasam ichardi...

Mansabim jinday o'zgargan edi, "bolamni" yo'qotib qo'ydim. Surishtirsam, boshqa ota izlab yurgan ekan...

O'tkir HOSHIMOV

YOSHLIK

Yoshlik nima – olovlagan o't, Yuragingda limmo-lim sevging. Qalbing to'la orzular yonar, Tulpor misol chopqilar ko'ngil.

Maysalarni seydirgan yoshlik, Gul hidini tuydirgan yoshlik. Atrofdagi hamma chiroyni, Yuragingga sig'dirgan yoshlik.

Goho shoir bo'lging keladi, Munchoq kabi tizib so'zlarni. Osmonlarda uchib yuradi, Xayollaring go'zal izlari.

Aro yo'lda qoldi tuyg'ular, Bo'yoqlari ketti chaplanib. Yuragingga armonlar yoqar, Yoshlik – misol olovdek yonib.

Bu tuyg'ular o'tkinchi bari, Sochda qirov, yuzlarda ajin. Lekin uzoq ketgani sari, Yuragingga cho'g' solar sekin... Uzipa BEKMURATOVA